

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 178 (5849)

СЕНТЯБРИЙН

7

СРЕДА

1949 он

Сэн 20 мүнгэн

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советдэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

НЭГЭДЭХИ НЮУРТА:

Мухаршэбэрэй аймагай комсомолцууд таряа хурялга дээр.

В. Мотовилов.—Таряа сохилгыг түхэрэн сүүдхэ соо ябуулна. И. Шалимов.—Ундэр эдэбхи.

ХОЕРДОХИ НЮУРТА:

М. Журавков.—Советскэ патриотизм болбол Советскэ обшественн хүгжэлтын хүсэн мун. А. Апарников.—Нургуунуудай хоорондох хани барисаан.

ГУРБАДАХИ НЮУРТА:

Колхозой залуушуудда зүбшөл.

Буян Шагжитаров.—Таряагаа гээлтэгүйгөөр, саг соонь хуряахабди.

ДҮРБЭДЭХИ НЮУРТА:

Арадай демократин ороноудта.

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ.

Таряа тушаалгада колхозууд үдэр бүри хабаадаха ёһотой

Залуушуул, таряанай гээлтэтэй тэмсэгты!

Республикымнай хабтагай ехэ дайлада халжууран байгаа таряан хуряалгада байна. Мүнөө жэл колхознуудай ба совхозуудай худалдмэрилхэдэй шэн зоригто ажалай шаар муу бэшэ ургаса ургуулагдаба. Түсэбнөө гадуур хэдэн зуун мянган пүүд таряа гүрэндөө тушаахабди гэнэн аймагуудай уялганууд энэниг гэршэлэн харуулна. Хэдэн мянган хүн чоной оролдотото ажаллаар ургуулагдахан энэ таряага гээлтэ хоролтогуйгөөр дуряжа абаха гэнэн тон шухала зорилго бүхэ коммунистууд ба комсомолцуудай, бүхэ партиянабшэ патриотуудай үмэнэ табигдаа.

Сагай ямаршье уларилһаа аймагай сухарингүйгөөр, харин тэдэ бэрхшээлнүүдэ дабахын тулада үүсхэл эдэбхи гарган ажаллахан байнад. Комсомолцууд хадаа залуушуултай хамтаараа парторганизацита эхэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Энэниг урда жэлүүдтэшье, мүн мүнөө жэлшье манай республикын таряалһаа дээрэ шэнэ-шэнэ баатарнууд олоороо бин болон. Тэдэ хадаа комбайнер Минай Суменков, боолтошод Грудинина, Михалева, Васильева ба үшөө хэдэн зуугаад патриотууд байха юм. Республикын таряашад, таряанай фронтын эдэ баатарнуудай нэрлүүдэ мэдэхэ, тэдэниг дүй дүршээлыг үргэнөөр ажалдаа хэрэглэхэ ёһотой.

Республикын аймагуудта таряа бэлдэхэ жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай мэдээн

1949 оной сентябрьин 5.

Аймагууд	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
1. Байкало-Кударын	26,8
2. Кабанскын	18,7
3. Курумканай	17,6
4. Хэжэнгын	17,0
5. Кударын	15,6
6. Бичурын	15,4
7. Баргажанай	14,4
8. Тарбагатайн	12,0
9. Хорин	10,8
10. Яруунын	8,9
11. Мухаршэбэрэй	8,0
12. Заиграйн	7,9
13. Прибайкальска	6,4
14. Кяхтын	5,9
15. Иволгын	4,0
16. Ээдин	3,9
17. Закаменай	3,1
18. Тунханэй	2,3
19. Сэлэнгын	1,7
20. Торин	1,2

Хэлэн үгэдөө хүрэнэ

Таряа хуряалгыг 20 хоног соо үндэр шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой гашууд өөһаднэгөө хамтын суглаан дээрэ шийдэхэн байна. Тус зорилгоёо бэлдүүлхын түлөө тус артегийн гашууд социалистическэ уялганууды абаад, тэрэнэ хэрэг дээрэ дүүргэжэ байха юм. Тинн, таряа боогшо Цыренханда Дамбаева үдэрэй 650 боолто боохо уялга абан аад, 750-е бооно. Мүн таряа боогшод Рыгзыма Загдажалова, Цыпилма Балмаева ба бусад үндэр бүтээсэтэ ажалай үлхэгэр жэшэе харуулнад.

Прибайкальска аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй УЯЛГАНУУД

Бидэнэр, Прибайкальска аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Кударын аймагай хүдөө ажахын худалдмэрилэгшэдэй уряе зүбшэн хэлсэжэ, энэ патриотическэ үүсхэлыг найшаагаад, ургаса хуряалгыг амжалтаттайгаар үнгэргэжэ, таряа бэлдэхэлэй түсэбэ болзорхоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мурсысөөндэ оролсон, нимэ уялганууды абанабди гээбэл:

Манай—Прибайкальскын ажалшад үгэнүүд бата юм. Бидэнэр өөһэднэгөө уялгыг хүндэтгэйгөөр дүүргэхэбди. Тинхын тулада бүхэ хүсэ шалалаа элсүүлэн худалдмэрилжэ, социалистическэ Эхэ ороноо улам саашадан хүгжөөжэ бүгэдэ арадай хэрэгтэ өөһэднэгөө хубыгые оруулхабди.

Кяхтын аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй УЯЛГАНУУД

Бидэнэр, Кяхтын аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд «1949 ондо ургаса хуряаха, хүдөө ажахын продуктууды бэлдэхэхэ тухай» СССР-эй Министруудай Советдэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолы бэлдүүлэн, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорхоо урид дүүргэхэ тухай Кударын аймагай хүдөө ажахын худалдмэрилэгшэдэй уряда харюу болгон нимэ уялганууды абанабди гээбэл:

Түсэбнөө гадуур гүрэндэ 10 мянган пүүд таряа тушааха. Тинхэд аймагай түрүү колхозууд таряа тушаалгыг энэ болзорхоо хураггүй урид дүүргэхэ гэнэн уялганууды абана. Бидэнэр абанан уялганууд дүүргэхын түлөө бүхэ хаба шалалаа элсүүлэхэбди.

Баргажанай аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй УЯЛГАНУУД

Бидэнэр, Баргажанай аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Кударын аймагай колхозноо полинуудай худалдмэрилэгшэдэй уряе зүбшэн хэлсэжэ, ургаса хуряалгыг түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, таряа талхаар гүрэнтээ болзорхоо урид тоосохын түлөө бүхэ республиканска социалистическэ мурсысөөндэ орол-

сонд, нимэ уялганууды абанабди гээбэл: Таряа тушааха гүрэнэй түсэбэ октябрьин 10-аа хожомдонгүйгөөр дүүргэхэ, түсэбнөө гадуур 12 мянган пүүд таряа гүрэндөө тушааха. (Энэ уялганууд аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй суглаанууд дээгүүр зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаба).

Таряа сохилгыг түхэрэн сүүдхэ соо ябуулна

КУДАРА-СОМОН. (Телефоноор абтаба). «Красное Знамя» колхозой (правленинн түрүүлгшэ нүхэр Фомин) гашууд хабарай тарилгыг агротехническэ болзорнууд соо, эрхим шанартайгаар үнгэргөөд, тарилгын хойнохоо найнаар харуулахан байха юм. Тэрэнэй ашаар, энэ колхоз гектар бүринөө дунда зэргээр 15 центнер таряа ургуулба. Мүнөө энэ колхоздо хуряалгын худалдмэрилжэ ябуулагдажа байна. Колхозой правлени хуряалгын эхилхэн түрүүшын гүрэнгөө хойшо бүхэ хүдэлмэрээ удргай ёһоор ябуулна. Таряа сохилгыг түхэрэн сүүдхэ соо эмхидхэд, бэлдэхэлэй пунктда үдэр бүри таряа тушаажа байна.

Энэ колхозой бүхэ гашууд хуряалгада гараад, үдэрэнгөө нормонуудыг найн шанартайгаар дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Гар хажуурша Фомина, таряа боогшод Тайшихина, Фомина, жаткын машинист Фомин ба бусад үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхалхаар үннэй. Мүн нааилишан нүхэр Гуляева үнэдээ наахатай хамта, таряа хуряалгада гараад, үдэр бүри горьтойхон тооной таряа гараар сабадаг байна. Тэршэлэн колхозой правленинн эмхидхэн хүүгэдэй яслида үхнүүдэ гөөд, өөһэдөө таряа хуряалгада гарахан хэдэн олон гэрэй эзэн эхэнэрүүд үндэр бүтээсэтэйгээр худалдмэрилнэ.

Колхозой гашууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө сентябрьин 15-да дүүргэхэ гэнэн уялга абанан байгаа. Энэ уялгаа амжалтаттайгаар бэлдүүлхын тулада сабшалаа гүрэндэжэ, түсэбөө 50 процент дүүргэд байна. Мүн бүхэ сушилканууд дүүрэн хүсөөрнэ хэрэглэжэ, бэлдэхэлэй пунктда үдэр бүри найн шанартай таряа абуулна. Таряа ашагшадай бригадир Полынец, молотильна бригадын бригадир Алексеев гашууд бэлдэхэлэй пунктда таряа зөөлгыг талгалгайгүйгээр ябуулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэд.

Эндэ таряанай гээлтэтэй тэмсэхэ жэмжээ-ябуулганууд бүрин бэлдүүлэгдэнэ. Колос түүхэ тусгаар бригада эмхидхэгдэнхэй. Бригада, зено, колхозник бүхэн социалистическэ уялганууды абажа, өөһэд хоорондоо мурсыснхэй. В. Мотовилов.

Таряа тушааха түсэбөө болзорхоо урид дүүргэбэ

МОГОЙТО. (Телеграфтар абтаба). Курумканай аймагай «Красный шар» колхоз (правленинн түрүүшын нүхэр Колмаков, таряан ажалдай бригадын бригадир Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр

Терентьев) гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбэ болзорхоо урид, сентябрьин 6-да сүм дүүргэбэ. Мүнөө тус колхоз түсэбнөө гадуур таряа гүрэндөө тушаажа байна.

Мухаршэбэрэй аймагай комсомолцууд таряа хуряалга дээрэ

Мухаршэбэрэй аймагай комсомолцууд ба залуушуул социалистическэ мурсысөөндэ оролсоод, таряа хуряалга дээрэ эршэмтэйгээр худалдмэрилжэ байна. Мүнөө энэ аймагай колхозуудад 900 гаран комсомолцууд ба залуушуул таряа хуряалга дээрэ худалдмэрилнэ. Гадна, аймагай центрнээ 96 комсомолцууд ба залуушуул колхозуудта таряалгын тула хүдөө гарахан байха юм. Тэдэнэй 146 комсомолцуудын колхозуудай поли дээрэ худалдмэрилжэ байна.

Мүн залуу машинистууд хэлхэн үгээ хэрэг дээрэнэ амжалтаттайгаар дүүргэнэ. Жэшээхэдэ, «Красный Партизан» колхозой жаткашан комсомолец Константин Максимов 8,5 гектар, Павел Максимов, «Путь Ленина» колхозой жаткашан Павел Кобылкин гэгшэд үдэр бүхэндэ 8—8 га таряа хадана. «Красный Партизан» колхозой таряа боогшод С. Варфоломеева ба Ф. Кравцова гэгшэд үдэр бүхэндэ 600 — 600 боолто бооно.

Мухаршэбэрэй аймагай комсомолцууд ба залуушуул социалистическэ мурсысөөнэй түрүүшын нүхэр Анисовый комсомольско-залуу-

шуулай агрегат түрүүшын 4 үдэрэй туршад 80 гектар таряа хуряагаа. Мүнөө аймаг дотор комсомольско-залуушуулай комбайнова 8 агрегадууд эмхидхэгдээд, үндэр бүтээсэтэйгээр худалдмэрилжэ эрхим жэшээ харуулна.

ҮНДЭР ЭДЭБХИ

Архип Павловай зено колхоз соогоо түрүүлэн поли дээрэ гараа хүн. Энэ зено иматгал оролдолгын хүсөөр найн таряа ургуулаа. Тэрэнэ хуряажа эхилхэдэ, зеногой гашууд өөһэднэгөө ажал хүдэлмэрилхын үрэ дунгыг хаража баясана.

Дай худалдмэрилхын туһаламжа үзүүлдэг, ажалайнгаа үнэтэ дүй дүршэл тухай хөөрөжэ үгэдэг байха юм. Мүнөө Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай бүхэ бригаданууд болон зенонуудай гашууд Серапион Кирилловичын халуун анхаралаар хүрээлдэн, ургаса агротехническэ эрхим шанартайгаар хуряахын түлөө тэмсэжэ байна.

Зеногой гашууд таряа хуряалгын эхилхэдэй хамта, үдэр бүрин 1,5 — 2 нормо дүүргэхэ гэнэн уялга абажа, социалистическэ мурсысөөндэ оролсоо гэн. Тэршэлэн эндэ худалдмэрилжэ комбайнер (комбайнеруудай аймагай мурсысөө үүсхэгшэ) Владимир Жерлов сезон соо 500 гектар эрхим шанартайгаар хуряахаб гэжэ үгээ угһэн байгаа. Мүнөө Владимир Жерлов өөрынгөө уялгыг хэрэг дээрэ бэлдүүлэн, гансахан Ново-Брянска МТС-тэ бэшэ, мүн бүхэ Заиграйн аймаг соо түрүүлжэ ябана.

Дээрэ дурсагдаша Архип Павловай зеногой гашуудтэ Серапион Кириллович үнэтэ заабаринууды угһэн байха юм. Тэрэннээ нургаал абанан энэ зеногой гашууд хабарай тарилгыг иматгал агротехническэ заабаринн ёһоор үнгэргөө гэн. Мүнөө хуряалгын үдэлтэ зено нүхэр Киселевнөө баял үнэтэ туһаламжа хүлээн абадаг. Наяхан тус зено таряа хуряалгада колхоз соогоо түрүүлэн, эрхим шанартайгаар дүүргэбэ. Тинхэлхэн, колхозой бүхэ зенонууд, тэрэнэй тоодо Серапион Кирилловичын хүдэлмэрилжэ зеногой гашууд Павловайдай амжалтада баясахан байха юм. Тинн, эндэхэ, зено бүхэн Павловай зено шэнги түргэнөө ажаллахыг хүсэбэ.

Мүнөө таряа хуряалга улам түргэнөөр ябуулагдажа байна. Тэрэнэ хуряалга, таряа сабэрлэхэ, хатааха, бэлдэхэлэй пунктуудта зөөхэ худалдмэрилүүд тургалдэбэ. Таряа хатааха худалдмэрилхын хүтэлбэрилдэг Петр Михайлович Лихобабин тэмпээ баял шангадана. Колхозой түмэршэ дархан П. М. Лихобабин таряа хатааха сушилканууды өөрөө бэлдэхэн байгаа. Тингэд колхозой правленидэ сушилкануудта тушаахадан:

— Найнаар хээ байнаш даа. Тингээ хадаа таряа хуряалгын эхилхэдэ энэ сушилкануудта өөрөө даажа абаарай, — гэ гэн. Мүнөө нүхэр Лихобабин сушилкануудта дүүрэн хүсөөрнэ хэрэглэжэ, үдэр бүннүгү таряа хатаана. Эдэ сушилкануудта гарахан таряага 7 автомашинада ашажа, бэлдэхэлэй пунктда ябуулдаг байна.

үндэр бүтээсэтэйгээр худалдмэрилэн, колхознигуудта түрүү ажалай үлгэр жэшээ харуулдаг байна.

Тус колхозой таряа хуряалгада, тушаалгада хүдөөгэй интеллигенци горьтойхон туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр таряа сабэрлэхын тулада тусгаар бригада эмхидхэн байха юм. Бригадын гашууд — тэндэхин хургуулин директор Лосев, сельпогой түрүүлгшэ Тарабукин, фельдшер Паршина, хургуулин библиотекер Матвеева ба бусад найнаар худалдмэрилнэ.

— Мүнөөдэр манай колхоз 42-дох машинада таряа тээжэ, бэлдэхэлэй пунктда ябуулба. 4200 пүүд эрхим шанартай таряа тушаажа, августынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэбди, — гэжэ колхозой правленинн түрүүлгшэ Лифан Иванович Матвеев августын 31-дэ хэлэ гэн.

Энэ орондоо эрхим таряа элбэг дэлбэлээр үгэхын түлөө халуун тэмсэлэй боложо байгаа энэ үеда Социалистическэ Ажалай Герой Серапион Кириллович Киселев хүн үдэргүй колхозой ток дээгүүр эршен тойрон ябажа, таряа сохилго, хатаалга болон бэлдэхэлэй пунктда зөөлгыг шамдуулдаг байха юм. Мүн колхозой партияна организациин секретарь нүхэр Непитаев партияна политическэ худалдмэрилхэй хуряалга, таряа хуряалга ба гүрэнда тушаалгыг бодотоор хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Непитаев полевои станууд дээгүүр уншалга, хөөрөөл дөөнүүды өөрөө үнгэргэдэг, колхознигуудай социалистическэ уялгануудай дүүргэлгыг шалгадаг байха юм. Мүн дайшалхы хууданууд болон ханын газетнууды саг соонь гаргахы ябадал хангана. Үдэртөө нимэ худалдмэри ябуулаад, үдэшэ болохотой хамта, поли дээрэ гаража, өөрөө

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гашууд ургуулан таряагаа гээлтэ хоролтогуйгөөр хуряажа, түрэнэйгөө урдахы түрүүшын уялгыг амжалтаттайгаар дүүргэхын, Эхэ орондоо түсэбнөө гадуур таряа талха тушаахын түлөө нимэ ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр тэмсэжэ байханынн ялрнэ. Энэ колхоздо үгэдэ хүгшээшье, үхибүүдэшье булгадаа таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгыг амжалтаттайгаар дүүргэхэ гэнэн хүсэлэнгэй. Эдэнэрэй энэ дэбжэлгыг колхозой правлени ба партияна организациин толгойлон хүтэлбэрилнэ. Эндэ олохон колхознигууд үдэрэнгөө нормыг эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Ургаса хуряалга болон гүрэндэ таряа тушаалгыг графигай ёһоор ябуулжа байхан Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гашууд поли дээрэ гараханнаа хойшо социалистическэ мурсысөөндэ аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Эдэнэр түрүүшын үдэрнүүдэй эды тэдэ амжалтануудтар ханаагаа амарангүй, саашадаа улам эдэбхитэйгээр ажаллан, өөһэднэгөө урдахы нагын уялгыг арюунаар дүүргэжэ, агууехэ Эхэ орснойгоо хүсэ шадалы улам баяжуулжэ, артельнэ баялагыг бүри арбидаха байхан тухайгаа омогтойгоор мэдүүлнэ.

И. Шалимов

Монсогоршые орооно гээнгүйгөөр таряагаа хуряая!

Колхозой залуушуудда зүбшэл

Колхозой залуушуудда зүбшэл

Гансашье колос гээхэгүй

Комбайн гу, али лобогрейкын ханга гарахан поли дээгүүр ябаж дүрбэлжэн метр гажихаар хоёрхон колос үлэшлэн харахат. Энэ баратгай бэсээ аал даа, энээнэй тухай хангага зобоной хэрэгтэй гү?

Хүдөөгэй комсомолец! Колхозлошнин таряа хадаанайнгаа дары хүүлээрнь морин ба гар тармуур табижа таряанай толгой сугдууллаха ябадалы туйлыш. Таряанай толгой түүхэ нэгдэмэл отрядууды пионерүүднээ ба хургуулинхиднаа багшанарай ба вожатануудай хү-

Дүрбэлжэн метрээ хоёрхон аа колос орхоо наа ГЕКТАРТА АЯАР ПУУД ОРООНОО ГЭЭХЭШ

Комбайн гу, али лобогрейкын ханга гарахан поли дээгүүр ябаж дүрбэлжэн метр гажихаар хоёрхон колос үлэшлэн харахат. Энэ баратгай бэсээ аал даа, энээнэй тухай хангага зобоной хэрэгтэй гү?

Хүдөөгэй комсомолец! Колхозлошнин таряа хадаанайнгаа дары хүүлээрнь морин ба гар тармуур табижа таряанай толгой сугдууллаха ябадалы туйлыш. Таряанай толгой түүхэ нэгдэмэл отрядууды пионерүүднээ ба хургуулинхиднаа багшанарай ба вожатануудай хү-

Таряан — манай гүрэнэй баялиг. Поли дээрэ гансашье колос үлөөнгүйгөөр таряагаа хуряажа абаха гээшэ—колхозуудай олзо доходые арбидхаха, ажалта үдэрэй үнэ сэнгыг ехэ болгохо, инаг Эхэ оронойгоо хүсэ шадалы нэмээхэ гээн удхатай бушу.

Мүнөө жэл урда жэлүүдтэ орходоо орбо бэрхэ оршон байдал соо хуряалгыг ябуулха болонобди. Үнгэрөөшэ зун шигтэй хэргүүн байжа, зарим газарнуудта бороон ехээр орошон байна. Зарим газарта таряан хэбтэшэнхэй. Энэ хадаа хуряалга хэхэдэ бэрхэтэй болоно. Тэд, ямаршье бороотой байхада орооно гээнгүйгөөр ажаллахада болоно. Ургуулан таряагаа дүүрэнээр хуряажа абахын тулада, хайшан гэхэдэ орооной гээлтэ болодог юм, хайшач гэжэ тэрээншье болгоулхаб гэжэ мэдэхэ, түрүү комбайнерууд ба машинистнууд, түрүү колхозууд ба совхозууд орооно гээхэгүйн тулада юу хэнэб гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Мүнөөдэр бидэнэр ургаса таряагаа яабал гээлтэгүйгөөр хуряажа абахэб гэжэ газетынгээ энэ нкуур дээрэ зүбшэл үгэнэбди.

Хүдөөгэй комсомолец! Ургасаяа гээлтэгүйгөөр, саг соонь хуряаха ба таряа тушаалгын түсэбье болзорхоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ партийна организациин эдэбхитэй туһалагшачь болыш.

Таряагаа гээлтэгүйгөөр, саг соонь хуряахабди

Хуряалгын халуун үдэрнүүд хураж ербэ. Урда байгаа зорилгоё манай колхозой комсомольско организаци хайнаар мэдэнэ. Хуряалга эхилхын урда тээ комсомольско суглаа үнгэргэжэ, бидэнэр таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалгада комсомолцуудай хабаадаха тухай асуудалы зүбшэн хэлсэжэ, практическа хэмжээ-ябуулгыг баталжа абахан байгаабди. Манай таряалан дээрэ ургуулагданан баян ургаса бидэнэрэй сэдхэлыг баярдуулна.

на. Юуб гэбэл, өөһэднгоо хүсэ шадалыг наринаар сэнгэжэ үзөөд, инимэ уялганууды абахан байнабди. Бидэнэр хуряалгын түсэбтэй танилсаад байхалда энэ хүдэлмэрини түргэдхэхэ хэдэ хэдэн дуралхалууды оруулан байгаабди. Тусгаарлабал, хүнин сагта орооно сээрлэлтэ эмхидхэхы дуралхалан байнабди. Энэ хүдэлмэридэ хуряалга дээрэ сахэ хүдэлжэ байгаагүй хүнүүд хабаадаха болоно. Бидэнэр мүн хүни таряа сохилгыг (воскреснигүүды) эмхидхэхэ байнабди.

Манай колхоздо 3 комбайн, 2 тракторна ба хоёр морин жаткатууд хүдэлнэ. Гадна, 10 хүнүүд гараара таряа хадана. Эды шэнээн машинанууд ба хүнүүдээр хуряалгыг богонхон болзор соо дүүргэхэ арга бин. Комсомольско-залуушуудай к/мбайнова агрегат байгуулагданхай. Тэрээншье ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн Батацырен Эрдынеев толгойно.

Бидэнэр орооно гээлтэгэй тэмсэхэдэ гол анхаралаа хандуулнабди. Энээнэй тулада орооно гээлтэгэй тэмсэхэ комсомольско постнууд байгуулагдан байна. Гадна, 5 комсомолцууднаа бүридаһэн транспортна бригада байгуулагданхай.

Манай колхозой комсомолцууд ехэнүүд уялганууды абахан байна. Комбайнер Батацырен Эрдынеев сезон соо 500 гектарнаа доошо бэшэ, машинист — комсомолец Гомбоцырен Санжын хоёр халаанай моридоор 12 үдэр соо 120 гектарнаа доошо бэшэ хуряахаб гэнэн уялга абаа. Гараар таряа хаданшад Иван Бунтаров, Дэндок Дугаров нормоороо 0,70 гектарай орондо 1 гектар хадаха, боолтошод — комсомолцууд Цыпила Бадмаева, Дашима Чултумова, Дыжыцу Бадмаева, Мэдэма Бударнева үдэр бүри 550-һаа үсөөн бэшэ боолтонууды боохо уялга абаа.

Өөһэдэ хайнаар хүдэлхнөөгө хажуугаар мүн олонитыг ударна габшагай хүдэлмэридэ зоригжуулнабди. 12 комсомолцууд — агитаторнууд бригадануудта ба комбайнова агрегадуудта табигданан байна. Тэдэнэр колхознигуудай, трактористнуудай дунда саг үргэлтэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Эдэ уялганууд дүүргэгдэхэ бай.

Таряалан дээрэ баатар ажалараа, улад зоний дунда большевистска үгөөрөө бүхы колхознигууды зоригжуулжа, таряагаа түргөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа, гүрэнтэйгөө болзорлоо урид тоосоходди.

Буаян Шагжитаров, Бичурын аймагай Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организациин секретарь.

Таряа хадамсаараа уяха, сомохо

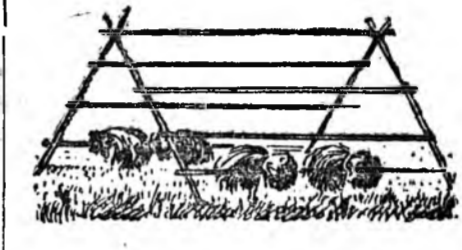
Хаданан таряан—хуряагданан таряан бэшэ. Үдэр соо гараар ба простой машинануудаар хаданан таряагаа поли дээрэ задагайгаар бү үлөгты. Бороо хура ороо наа таряантай норшохо, тингээд нарангай үдэрнүүдта наранда хатаад адхаршаха байна бушу. Таряа хадаха ба боохын хоорондо забнар бү гаргагты. Запорожско ба днепропетровско залуу колхозниганууд Александра Дейнега, Мария Рева, Полина Кравченко, гэгшэднээ боолтыг түргөөр ба хайнаар уяхада хуралсагты. Түргэн методые хэрэглэжэ, тэдэнэй эвонууд үдэртөө 10, 20, 25 мянган боолто үядаг.

боолтонуудай хайшаагаар багсаруулан хуулагдадаг байһань хуруулана. Тэяа хоёр хоёророо ээр-гэлүүлгэдэн, колостой талаараа бээ бээдээ түшүүдгэдэн гэрэй орой шанги налгайгаар табигдадаг байна. Нэгэ боолто тэг дундан, дүрбэн боолто—тэрээнине тойруулан хуулагдадаг. Тингээд, үшөө нэгэ боолто дээрэһэнэ малгай шангээр үмэдхэгдэдэг байна.

Таряа хатаахын тулада үшөө элдэб үлгүүрүүд хэгдэдэг (тон простой үлгүүр хайшан гэжэ хээхэ байһанине түрүүшын зураг дээрэ хара). Гадна, боолтонууды харабша, халхабша, сарай доро хатааха шухала. Таряа хайнаар ба түргөөр сомохо айхабтар шухала. Муугаар сомогдон сомоон борооной уһа табидат, боолтонууд уһанда дэбтэжэ халадаг ба ороононинь гутадаг байна. Сомоо үргэнинь дүрбэ табан метр, үн-дэрнь таба зурган метр, утань арбан таба—хорин метр хэмжээтэй-гээр сомоходо һайн байдаг.

Звеньевая — комсомолка Александра Дейнега гэгшэ өөрынгөө хүдэлмэри тухай ингэжэ хөөрэнэ: — Урдандаа манай колхознича бүхэн валлиуды, уялаанууды өөрөө бэлдэхэдэг, боолтонууды өөөдө боодог байгаа. Мүнөө манай эвенодо 3 хүнүүд тоологдодог, тэдэнэр тус тустаа хүдэлдэг байна.

Тэдэнэй нэгэн уялаанууды уришалан бэлдэхэдэг, нүгөөднэ валлиуды зайжа үгэдэг, би боолтонууды боодог байнабди. Ажалыг нимээр хубарилжа гээшэ тон зүб. Дооро байгааша зураг дээрэ

Комсомолца, боолтонууды чарин нитгээр, эзэн ёһоор хатаагыш, таряагаа сомыш.

Колхозно ток—шини дайшалхы участок

Таряа сохилгоор хуряалга дүүрэдэг байна. Парти ба правительствын тогтоолой ёһоор, колхозууд болбол таряагаа хаданга эхилхнээ хойшо 5 хоногтоо хойно бэшэ тэрээнэ сохино ажилхэ уялгатай. Хэрбээ колхоз хушалтатой ток, харабша, зерносушилкануудтай наа, ямаршье бороо таряа сохилгодо наад хэжэ шадахагүй.

дэй хүдэлмэринөө амжалта нилээд ехээр дудылаха байнал. Боолто дамжуулдаг хүнүүдэй нарин нигта, таһалгарнагүй хүдэлмэрин түлөө тусгаар табигданан колхозник хариуцадаг. Жэрылгэжэ табигданан боолтонууд транспортёр дээрэ үгтэдэг. Боолтонуудай приёмно камерта жэглээр орожо байхын хойнооо барабаннигуудай бүхы анхарал хандуулагданан байдаг. Барабанчик бүхэндэ 2 колхознича-нууд туһалдаг. Тэдэнэр хурса серпээр уялаанууды таһалаад, барабаннигта боолтонууды дамжуулан үгэдэг байна.

Ток түхээрхэдэ тинмэшы бэрхэтэй бэшэ, ток болохо газары үндэр, добо газарта шэлэжэ олохо, газарай хурьшы хайнаар нигталан сохино, борооной уһыг саашан урадхуула бишыхан хубаг малтаха хэрэгтэй.

Хэрбээ боолтонууд поли дээрэ үни хэбтэжэ, тингээд, бороо хура тэдэнэй хатахада наад хэжэ байгаа наань тэдээнине олон бэшээр сомохо, халхи сохиула хүхэнүүды сомоодоо гаргаха хэрэгтэй (хоёрдох хурагыг хара). Энэ нүхэнүүдтэ решёткотой трубанууды гу, али хуурай хургагүүды табиха хэрэгтэй. Тинибэл, тэд нүхэ руу халхин орожо, боолтонууды халхи сохиулан хэроосуулжэ байна.

Молотилка дээрэ хоёр халаан соо хүдэлмэрилдэг. Түрүүшын халаан үглөөнэй 8 часта таряа сохилгыг эхилээд үдэрэй 2 час болотор —үдын забнарлалга болотор хүдэлнэ. Үдын забнарлалгын 45 минутын турша соо машинист Бредюк гэгшэ машинингаа гол зүйлүүды нарин нигтаар тоһолодог, техниксээ талаарнь хаража үзэдэг, таряа сохидог аппаратыг тааруулан табигдаг байна. Үдын забнарлалгын хүдээр түрүүшын халаан болбол үдэ-шын 8 час болотор хүдэлдэг, тэрэ-шын 11 хүлээр хоёрдох халаан хүд-лэгэ эхилдэг. Хоёрдох халаан үд-лөөнэй 8 час болотор таряа сохилгыг ябуулдаг.

Хэрбээ хүдэлмэриг эзэн бэшээр эмхидхэд байбал ток дээршыг орооно таряанай гээлтэ үзэгдэхэ байна бушу. Голоомон соо, мэхин-нэн соо заримандаа орооно олоор үлэшлэн, колосууд хүсэд сохигдонгүйгөөр гарашанан байдаг. Тиниэ тулада молотилкы хайнаар тааруулан хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Веялконүүдээр, сортировконуудаар таряа сээрлэлтэ ямарар ябуулагдажа байнаб гэжэ, тэндэ орооно таряан гаргашалагдажа байнагүй гү гэжэ шалгажа үзэ. Шингтэй боолтонууды хажуу тээшэн орхижо хатааха, тэрээнэйнгэ хүүлээр сохино хэрэгтэй.

Сүүдхэ соогоо 83 тонно орооно сохино гаргадаг Черниговска машинист Николай Бредюк гэгшэ энэ амжалты хайшан гэжэ туйланаб? Тэрээнэй машинань сүүдхэдэ 22 часнаа бага бэшээр ток дээрэ худална. 4 сомоо болохоор таряаг ток дээрэ буулгажа, бүхэли сүүдхын турша соо нэгэ газарта молотилкы таһалгарнагүйгээр хүдэлгэхөөр олон тоотой боолтонууды тэндэ сомо-дог байна. Хоёрдох үдэртөө уришалан бэлдэхэдэн ба уришалан таряа сомогдон ондоо ток дээрэ молотилка хуулагдаг.

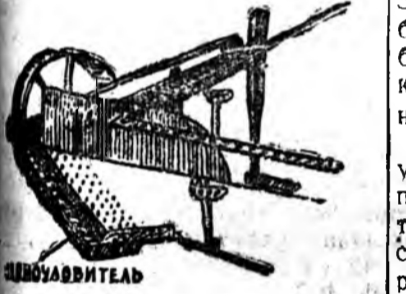
Молотилканы сомоонуудай хоорондо тодхогдодог. Молотилкын хоёр таладан хоёр-хоёр сомоонууд байха юм. Ута болгодоһон полконууд дээрэ хоёр талаанаан нэгэн доро боолтонууд хаягдажа байха. Энэ хадаа барабан руу боолтонууды тон түргөөр табиха ба агрегатай таһалдалгүй хайнаар хүдэлжэ ябадалы хангаха байна.

Мүн бригадалда хүнүүдэй ажалшы шэнэр эмхидхэгдэн байха юм. Молотилка дээрэ дүрбэн барабаннигууд ажалладаг. Хоёр барабаннигууд заргэлэн байгаад барабан руу боолтонууды табидат. Тэдэнэр час боолод лэ һалгэжэ байдаг. Час соо хэйн тэдэнэй хүдэлмэрин дун-гүүд тусгаар бүридхэгдэдэг байха юм. Таряа сохилгын час бүхэнэй график тогтогдоһон байгаа. Молотилкын боолшаланууд дээрэ сомоонууднаа боолтонууды хажуу үгэдэг хүнүү-

Машина бүхэндэ зерноуловитель табиха

Харагдагша зураг дээрэ зерноуловитель (таряа суглуулаха) зурагтай байна. Энэ хал-оншо мэхлэгүй, орбо бэшэ бол-сон, тон лэ шухала зүйл байха гэжэ хайрсагы комбайн, жатка, мейкэ бүхэндэ заабол байгаа. Юундэб гэхэдэ, эдэ маши-нуудаар таряа хадажа байхада байһанинь тоологдожо гаргагдаба.

Комсомолец! Түрэл колхозойш поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа хуряалгын машинануудта зерноу-ловительнууд бултандан табигданан байна гү, тэдэ саг соогоо нулла-дана гү — энээнине шалгажа үзэ. Зерноуловительнууды нуллажа байхы, нуллагданан ороошыг сээр-бэрлэгдэ тушаажа байхы хэдэн колхознигуудта колхозой правле-нтин даалгахы туйлаха ёһотойш.

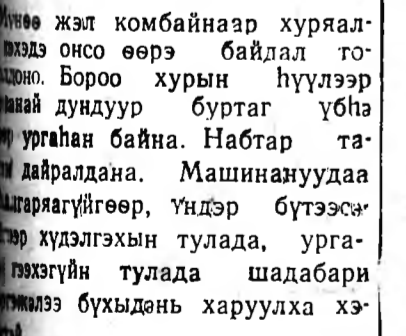
Ойлго, комсомолец! 1949 онло ургасыг хуряажа ба хүдөө ажахын продуктууды бэлдэхэ тухай тогтоол соогоо парти ба правитель-ство болбол комбайн болон ху-ряалгын бэшэ бэшэ машинануудта бултандан зерноуловительнууды табиха гэжэ уялгаллан байна. Зер-ноуловительгүйгөөр хүдэлжэ ябадалы голодоһо гарган муугаар хү-дэлхэн ябадал гэжэ тоолохо хэрэг-тэй

Ново-Маячковско районой Петровскиин нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ 5 комбайн хүдэлба. Тэд, зерноуловительнуудай хойно-шо колхознигуудай анхаралтайгаар хаража, тэдэнине үдэртөө гурба-таба улаа нуллажа байгаа наа, 3 мянга гаран пүүд таряа алмаха байһанинь тоологдожо гаргагдаба. Комсомолец! Түрэл колхозойш поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа хуряалгын машинануудта зерноу-ловительнууд бултандан табигданан байна гү, тэдэ саг соогоо нулла-дана гү — энээнине шалгажа үзэ. Зерноуловительнууды нуллажа байхы, нуллагданан ороошыг сээр-бэрлэгдэ тушаажа байхы хэдэн колхознигуудта колхозой правле-нтин даалгахы туйлаха ёһотойш.

Комбайны шадмараар тааруулан ябуулха

Мүнөө колхозуудай ба совхо-дой полинууд дээгүүр хэдэн ар-дын мянган өрхим комбайнууд хүдэлжэ байна. Тэдэнэй дунда олондоо комбайнууд олон. Эдэ олондоо гол машинанууд комбайнууд хүнэй ажалыг хүнгэл-дэ мори унаас, хүдэлмэрин хү-дөөн сүүлөөнэ. «Тэрээнэй машинанарын юон ба гэхэдэ, — комбайн Сталин хэлэнэ, — айна-р гээлтэйгэ манине абарна...» Тэрээнэй ба энээнэ адли он-шын условьё хуряалга хэхэдэ комбайнууд хуряалга хэхэндэ ор-шо гектар бүхэндэ 10 пүүд бага-аа абана гэжэ ажалыг мэдэхэ гүд хэлсэдэг байна.

сохигдоһон нойтон таряан шага-баринн хүхөөр зайлуулагдадаг байна. Энэ хадаа таһалгарнагуй-гөөр нэгдэхэ ба хоёрдохы сээр-лэлгы хангадаг, таряа гээгдэхын болуулдаг байна. Ургаса таряанай ямар байһан дээрэһэнэ дудыдаг-дажэ, декенүүд (таряа сохидог барабанине тойрон дээрнэ ба до-рон байгаа решётко) тааруулагдан табигдадаг байна.

Хэбтэшлэн таряа хадахада гээлтэ гаргахагүйн тулада түрүү комбайнернууд болбол 10—15 сан-тиметр доогуур холсоомыг хэршүү-лдэг, колос үргэжэ үгэдэг тусгаар ээмсэг түхээрлэг хэрэглэдэг байха юм. Колос үргэжэ үгэдэг энэ ээм-сэг түхээрлэг голоомо хэршээлэг аппаратай урда тээшэ табигдадаг байна. Эдэ ээмсэг түхээрлэгнүү-дыг МТС-эй мастерскойноо байта-гай колхозно ямаршы кузнцада хэжэ болохо байна бушу. Колосу-дай хедер дээгүүр шэдэгдэжэ, газа-рта унахагүйн тулада ветровой шит-ы модоор гү, али түмээрөөр үндэр болгохо шухала. Таряанай набтар байхадань мотовида дээрэ брезен-тээр зөөлэхэн дабхарлайта хадаха хэрэгтэй.

Комсомолец! Стахановецуудай баян дүй дүршэлыг хэрэглэ. Хэдэн зуун пүүд таряа талха алмахадань колхознойгоо правленидэ энэтгээрэ туһалхаш.

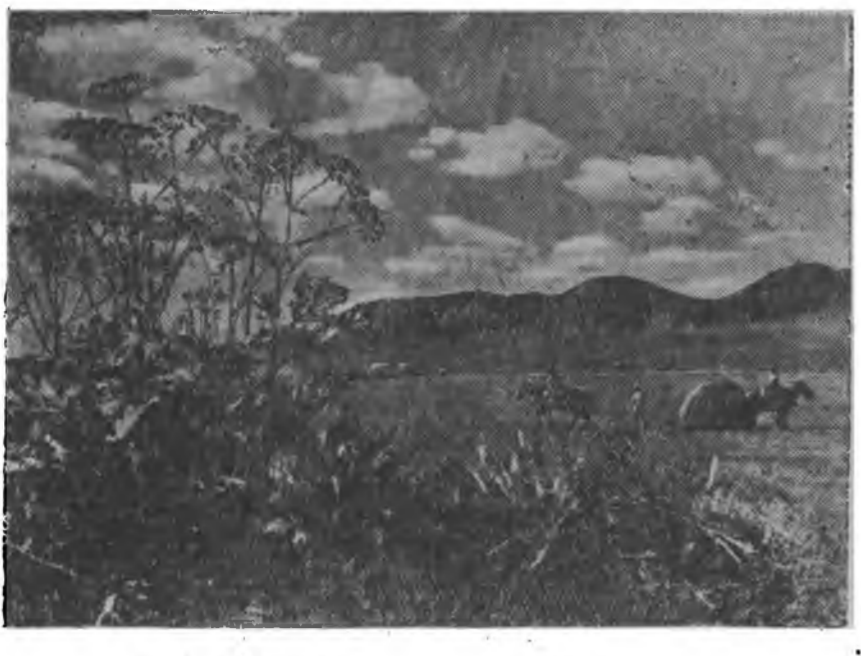
Хэбтэшлэн таряа хадахада гээлтэ гаргахагүйн тулада түрүү комбайнернууд болбол 10—15 сан-тиметр доогуур холсоомыг хэршүү-лдэг, колос үргэжэ үгэдэг тусгаар ээмсэг түхээрлэг хэрэглэдэг байха юм. Колос үргэжэ үгэдэг энэ ээм-сэг түхээрлэг голоомо хэршээлэг аппаратай урда тээшэ табигдадаг байна. Эдэ ээмсэг түхээрлэгнүү-дыг МТС-эй мастерскойноо байта-гай колхозно ямаршы кузнцада хэжэ болохо байна бушу. Колосу-дай хедер дээгүүр шэдэгдэжэ, газа-рта унахагүйн тулада ветровой шит-ы модоор гү, али түмээрөөр үндэр болгохо шухала. Таряанай набтар байхадань мотовида дээрэ брезен-тээр зөөлэхэн дабхарлайта хадаха хэрэгтэй.

Орооно баялиг — орооно таряа ГАНЧАГТЫ!

Агууехэ оройнай Алар суута тарнааба Ажалтата ажалайнгаа Алтан үрыг хуряанал. Ороон бүхэншье Олзомнай гэжэ харанабди, Оньной машинше Смгорхоннай гэжэ мэдэнэбди.

Арбадыше колосой Али болохоор унабал, Ажалта олоной Албар дунда болохол. Упалтата гээгдэнүүдэй Үзэгдэхгүйгөөр тэмсэ 123 — Уян залуу нүхэдэй Үдэр бүрин уялга. Д. Гунзынов.

Түүшын бухалнууд сомогдож байна. М. Миневсий фото-отт.

Арадай демократин ороноудта

ЧЕХОСЛОВАКИН АЖАЛШАД «ВКП(б)-ГЭЙ ТҮҮХЫН ХҮРЯАНГЫ КУРС» ШУДАЛНА

СССР-тэ социализм байгуулхын түлөө большевистик партиин тэмсэлэй агууха дүй дүршэлые согсолгон ном — «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсы» Чехословакин коммунистууд ба бүхы ажалшад шудалжа байна.

«ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс» словацк хэлэн дээрэ 20 мянган хэлэг тиражтайгаар Наяда Братислава гурбадаха хэблэгдэбэ. Мүн энэ ном чешск хэлэн дээрэ наймадаха, 300 мянган хэлэг тиражтайгаар Прагада хэблэгдэбэ.

АВИАЦИН ҮЙНДЭР

Сентябрин 4-арадай демократин ороноудай авиацин хайндэр болгондо тэмдэглэгдэбэ. Варшава шадар байгаа Окенчи гэжэ аэродром дээрэ агаарай парад хэлдэ.

Тэршэлэн Польшын 18 томо городуудта агаарай парадуд болон байна. Венгерск арад авиацин хайндэрые үргэнөөр тэмдэглэбэ. Будапешта авиацинон хайндэр эмхидхэгдэн, столицын хэдэн арбаад мянган зон хабаада.

Чехословацк армн ба ороной ажалшад авиацин хайндэрые анх түрүүшынхэ тэмдэглэбэ. Прагада, Братислава, Готвальдовто, Брнодо ба ондоо 6 городуудта авиацинон парадуд болоо.

Эдэ ороноудта хэлдэнх парадудта плагнүүд, парашютистууд, авиамоделистууд, спортивна авиацин лётчигууд хабаадаһан байха юм.

ГУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ

Чехословакин бүхы хургуулинуудта гуралсалай шэнэ жэл эхилэбэ. Хургуулинууды мүнөөр хангахын тулада мүнөө жэлдэ гүрэнэй зүгһөө 8668 миллион крон табиглаа. 1937 ондо энэ хэрэгтэ зориулагдан оройдоо 997 миллион крон номологдон байгаа.

Үнгэршэ зундаа бүхы республика доторын экин ба дунда хургуулинуудай багшанарай мэргэжэлые дэшлүүлхэ курсанууд эмхидхэгдэбэ. Промышленостые худалдаа наймаан ба ондоошье халбаринуудта кадрнууды бэлдэхэ олон тоото тусхай дунда хургуулинууд нээгдэбэ. Хүдэлмэришэд ба таяашадые дээдэ хургуулида орохоор болгон бэлдэхэ факультетуудт энэ жэлдэ 2000 хүн хураха байна.

АЖАЛАЙ МҮРЭСӨӨН УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Энэ жэлэй сентябрин 11-дэ түрүүшынхэ үнгэргэгдэхэ «Шахтёрой дэры» чехословацк шахтёрууд үйлдэбэрин хэ ажалтануудар угтажа байна. Хүдэлмэришэдэй дунда ажалай мүрөсөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй ашаар август нара дотор нүүршэ малан абалгын тусб 101,2 процент дүүргэгдэбэ.

Профсоюзудай хоёрдохн съездын (энэ оной декабрин эхээр) нээгдэхэ хүрэтэр үйлдэбэрингөө тусбүүдые болзорһоон урид дүүргэхын түлөө мүрөсөөн промышленна хүдэлмэришэдэй дунда улам үргэдэжэ байна. Жэйшээхэдэ, Сталиной нэрэмжэтэ шахтын хүдэлмэришэд тусбөө болзорһоон урид дүүргэхэ уялга абаа. Млад-Болеслав городтохи автомобилна заводой хүдэлмэришэд жэйшынгээ тусбөые декабрин 14 болотор дүүргэхэдэй гэдэн уялга абаа. Профсоюзудай хоёрдохн съездын хүндэлдэхэ зориулагданан мүрөсөөндэ хабаадан, олон тоото стахановцууд хэ ажалтанууды туйлана. Жэйшээхэдэ, Бронто городтохи Готвальдын нэрэмжэтэ заводой стахановц Ладислав Крейчи үдэрэйнгэ нормые сентябрин 2-ой үдэр 706 процент дүүргэбэ. Тэршэлэн Прагын, Моравска

остравын ба Словакин олон тоото предприятинуудай стахановцууд мүн лэ хэ ажалтанууды туйлажа байна.

АЛБАНО-СОВЕТСКЭ ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮАРА

Албано-советскэ хани барисаанай харада зориулагданан түрүү бэшгэдотороо «Зери ба Пополнит» газетэ ингэжэ бэшэнэ: «Энэ нара хадаа СССР-эй арадуудтай албанска арадай хани барисаае улам бэхжүүлхэ, советскэ хүнүудэй дүй дүршэлые Албанин ажалшадэй үшөө бүрн үргэнөөр ашаглаха ябадалда туна хүргэхэ байна».

ГҮРЭНДӨӨ ТАРЯА ТУШААЛГА

ВЕНГРИДЭ АМЖАЛТАТАЙГААР ЯБУУЛАГДАНА

Венгрийн газартаряалангай үйлдэбэрин кооперативууд ба ажалша таряашад арадай-демократическэ засагай зүгһөө табигладаг анхрал оролдогтодо харюу болгон, таряа тушааха даабаринуудта болзорһоон урид дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэе хүсэнэ. Жэйшээхэдэ, Фейер комитатхн бүхы тосхонууд таряа тушааха түсэбөө үлүүлэбэ. Тэршэлэн Бач-Болрог комитат таряа тушааха түсэбөө 144 процент, Дьер-Шопрон комитат 130 процент дүүргэбэ. Ороной ондоошье комитатуудта таряа тушаалга амжалтатайгаар ябуулагдана.

СОФИЯ ГОРОД ТАНИГДАШАГУЙ БОЛГОГДОЖО БАЙНА

Болгарин Арадай Республикын столица — София үдэр эрэхэ тумал улам үзэмжэтэй зохиол болгогдожо байна. Тэрэнэй уличануудар гоё гэгшын автобусууд ба троллейбусууд олоороо гүйдлэгдэбэ. Дайнай хүдэлмэришэд англо-американска авиацин бомбардировщицуудар хандаргаданан газарнуудта нийтн ба байрын олон дабахар байшангууд болоно. Городой уличанууд, бульварнууд ба талмайнууд болбосон болгогдоно. Балкандахи эгээн хэ хүнэй комбинадай барига дүүрэхэ дүхэжэ байна.

Үнгэршэ табанжэлэй турша соо Эсэгэ ороной фронтнэй правительство Софида 3 мянга үлүүтэй гэр байшангууды нэргэн бодхоожо, ашгаллада оруулаа.

София городой коммунальна ажахын эдэ хэ ажалтанууд Советскэ Союзай зүгһөө ахалдугүй, найн найхан сэдхэхэй тууламжын ашаар туйлагдаа. София городой ажахын хүдэлмэришэд хадаа Советскэ Союзай городууды нэргэн бодхоолгын ба шэнэхэн байгуулгын дүй дүршэлые үргэнөөр халан абана.

Софин өрхим талмайнууд ба уличануудта В. И. Лениной, И. В. Сталиной, В. М. Молотовой, А. А. Ждановой нэрэнүүд үгтэнэ.

АЛБАНИН ДЭЭДЭ ХУРГУУЛИДА

Арадай-Демократическай засагай тогтоогдохын урда тээ Албанида нэгшэ дээдэ хургуули байгаагүй. Албанин арадай-демократическа правительство ба ажалай парти түрүүшын педагогическа институтые Тирана городто нээхэ гэжэ 1946 оной декабрда тогтоол гаргаһан байгаа. Энэ институт албанска хэлэнэй ба литературын, түүхын, географин, физикн ба математикн багшанары бэлдэхэнэ. Эндэ, ород хэлэнэй кафедра тогтоогдонхой.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ХҮДЭЛӨӨН

Венгрийн предприятинууд дээрэ уралан нарижуулагшадай хүдэлөөн улам удам үргэдэн дэлгэржэ байна. Гансахан июль харада ухаалан бодогшод ба уралан нарижуулагшад гүрэнэй 1.547.000 форинты арбилан байха юм. Энэнь үнгэршэ харынхнаа 71 процентээр хэ байгаа.

Хилын саана юун болоноб

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ХАМГААЛГАДА ЗОРИУЛАГДАНАН ЕХЭ МИТИНГ ПАРИЖДА БОЛОВО

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зориулагданан суглаан Париждахи үбэлэй велдромой байрада болоо. 30-аад мянган хүнине багтаадаг ехэ залын дүүрэн байба. Зал дотор орожо шадаагүй хэдэн мянган суглаашад үбэлэй велдром шаварай уличануудта байжа, репродукторнуудаар дамжуулан суглаа шагнаба. Тус суглаанда хабаадахын тулада провинцинуудай департаментнууднаа ба Хойто Африкын департаментнууднаа 35 мянга үлүүтэй хүн эрэнэн байха юм.

Суглаанда хабаадагшад триумфальна арка тээшэ дашаба. Политинихидэй зүгһөө хаад хэые хэдэ оролдошье хаан, тогтонгүйгөөр турин дабшажа, танигдаагүй солдадай могила дээрэ венгуудые табяа.

США-ГЭЙ КОМПАТИН 30 ЖЭЛЭЙ ОИ

Холбоото Штадуудай компартиин тогтоогдонхой хойшо 30 жэлэй ойдо зориулагдажа, «Дейли Уоркер» газетын ойн баярай номер хэблэгдэн гараба. Энэ номертон хэдэ хэдэн өронуудай коммунистическэ ба худэлмэришэдей партинуудай зүгһөө юбиларта ыльгэгдэн амаршалганууд тунхаглагдаа.

Улам нүжэржэ байгаа экономическа кризистэ, худэлмэригүйдлэгдэ эсэргүүсэхын, Холбоото Штадуудтай ажалшад ахамидаралай хэмжээе найжаруулхын түлөө тэмсэлдэ уралан компартиин манифест тэрэ номертнь тунхаглагдаба. Хүдэлмэригүшүүддэ үгтэдэг гэдхэмжые ехэ болгохо, тэрэнэй болзорые нунааха; социальна страхование үргэдэхэ; тэршэлэн салын хүлэ ехэ болгохо, жэл соогоо 5000 долларнаа бага салын абадаг хүнүүдтэ налог ашахаа болхо мэтээр зоной худалдан абаха шадалье дэшлүүлхэ; ехэ компанинуудай олзые хороохо; гэр байранууд, хургуулинууд ба больницинууды шэнээр бариха правительственна программа бэжүүлхэ ёһотой гэгэн эрилтэнүүд тус манифест дотор табигданхай. Ажалай услонинууды найжаруулаха, хүдэлмэридэ хүлһөөр абахаа үндэе яһа баримталха ябадалы болуулаха, негрнүүдэй эрхэ сахиха, дайнда бэлдэхэлые дары зоогсон, советскэ-американска хани барисаанай политикые нэргэхэ эрилтэнүүд мүн лэ табигдана.

УРДА КОРЕЯДЭХИ БАЙДАЛ

Ли Сын Ман гэгшын марие-точнэ «правительствен» политикада Урда Корейын зоной зүгһөө дураа гуталга улам ургажа байна. Лисынманска захиргаанай аппаратай тушаалтадай зүгһөөшье Ли Сын Ман гэгшын ба тэрэнэй дахуулинуудай ажал-абуулгада эсэргүүсэхэ ябадал үзэгдэжэ эхилэбэ. Засагаархид хадаа эсэргүүсэлтгын алибаа нанал болзолье хатуу шанга мурдэлгөөр дараха гэжэ оролдоно. Лисынманска политинихид эгэлэй хүнһөө гадна, мүн «дураа гутаһан» тушаалтадайшье дунда арстнууды хэнэ.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРУУДАТ

«Прогресс» — «Константин Заслонов»

«Эрдэм» — «Джунглинууд соохи уулзалган»

Улан-Удэ станицин са-хуюулай отрядта

стрелозууд хэрэгтэй болбо. Салиньне 689 түрэг. Түлөөлгөшэй хубсааар, хамт н байраар, обьектээр хаягдаана. Вокзалная № 17, штаб отряда гээн адресаар хандаха.

Главутильсьерьёгой конторо

Организациууднаа за энгэй хүнүүдтэ утильсьерьё: яса суриин трыпк, хүдэлн дэгэлэй талархай, хүбэнтэй хубсаһанай үлэгдэл, бүдэй үртэнэн, бэшгэдэн саарһан. (Номууд, газетнүүс, архивууд), столонхой ба хэрэгтэ абаһан яһан, резинэ зумалнууд (сабхи, шархи, боотоннууд), автопокрышка, камернууд, шэрнэ, тумэр, үнэгтэ металлнууд, хилгаһан, ноодон, шубунай үдэ далай гэжэ мэтэе абана. Утильсьерьё суглуулагшэ, хабаадаһын, худалдагшэ. Улан-Удэ, Дальнеагортн № 1, телефон 7-32 (ИВЗ) гээн адресаар хандаха болхо.

ХЛЕБОКОМБИНАДТА

морёр ашаа зөөгшөд, грузчигууд, экспедиторнууд, слесарьнууд ба автохэрэгтэй электригүүд хэрэгтэй болоо. Улан-Удэ, ул. Каландаршвилли, 32 гээн адресаар хандаха болхо.

Главутильсьерьёгой Улан-Удын контородо

Утиль суглуулагшад, грузчигууд сар үргэлжын хүдэлмэрид хэрэгтэй болоо. Улица Дальнеагортн № 1 (ГЭС-эй саана), телефон № 7-32 (ИВЗ-гээ) дамжуулан гээн адресаар хандаха.

ТАСС-эй телеграммууднаа

УРДА КОРЕЯДЭХИ ПАРТИЗАНСКА ХҮДЭЛӨӨНЭЙ УРГАЛТА

Урда Корейын ажалай партиин ЦК-гэй газетэ (Урда Корейдэ хэблэгдэн гарадаг) «Норондзя» («Ажалша») Урда Корейдэхи партизанска хүдэлөөнэй ургалта тухай мэдээсэл тунхаглаба. Тэрэнэй ёһоор, энэ оной февралын 20-ой уеэр партизанууд 3 городуудта, 77 үзднүүдтэ ба 283 волостьнуудта ябуула хэжэ байһан аад, харин августын 10-да 7 городууд, 118 үзднүүд ба 683 волостьнуудта байлдаа хэдэг болонхой байба. Тимэ болохоороо, Урда Корейын городуудай болон волостьнуудтай хахадтань ба бүхы үзднүүдтэ партизанска тэмсэл дэлгэрэнхэй.

Августын 1-һээ 10 хүрэтэрхи хугасаа соо элдэб районуудта болон байлдаануудта 9067 партизанууд хабаадаһан байха юм. Партизанууды Урда Корейын бүхы арад зон дэмжэнэ. Корейскэ арадай эрхим хубууд ба басагадые эргэдэ абажа, партизанска отрядууд үдөрһөө үдэртэ улам ургана. Бүхы Урда Корей дотор августын 1-һээ 10 хүрэтэр 3382 хүн партизанска отрядуудта һайн дураараа ороо. Партизануудар сүлөөлэгдэн хэдэ хэдэн районуудта арадай комитетүүд дахинаа байгуулагданан ба газарай реформо хэгдэнэн байха юм.

ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙНАЙ ЯБУУЛГАНУУД

Вьетнам республикын генеральна штабай коммунисте дотор ингэжэ хэлэгдэнэ: 8 харын турша соо (январьнаа август хүрэтэр) вьетнамска армийн амжалтата ябуулануудай үндэһөөр, французска сэрэгүүд 10.200 хүнүүдэ алуулжа, 3250 хүнүүдэ шархатуулжа ба 1600 солдадуудаа пленд абажа алдаһан байна. Мүн энэ хугасаа дотор вьетнамска сэрэгүүд 38 паровоз, 300 үлүүтэй французска автомашина, 194 вагон бутасохоё, 21 самолет буудан унагаагаа, гол мурэнэй 14 парохот ба 16 баржа уба руу шэнгээжэ, французска 95 позицинууды үй дэлдэжэ, 123 бэхилэгэнүүды эзлэн абаа.

Һаядаа Вьетнамда «Хойто-африканска сүлөөтэ бригада» тогтоогдоо. Энэ хадаа французска армийнаа зугадан, вьетнаменуудтай талада ороод, французска колонизаторнуудта эсэргүү тэмсэхые шиндэн алжирска, тунисска ба марокканска солдадууднаа бүридүүлэгдэбэ.

БАРУУН ГЕРМАНИДАХИ СЭРЭГЭЙ БЭЛЭДХЭЛ

«Нейес дейчланд» газетын корреспондентн дамжууланай ёһоор, Эспангендэхи урдын эсөсөвскэ казарманууд тусхай зориулгата частнуудай байралхын тулада һаядаа сүлөөлэгдэхэ болоо. Немецк хүлһэнэй армийн соеди

БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1949 оной июлин 15-ай № 324 тогтоолы ба заһаа барилгын гуримууды үндэнэ болгон

Сөөрэмүүдтэ ба мүрэнүүдтэ заһаа барилгы хоринно:

- а) Кичер ба Дээдэ Ангарта — ута уруунь бп Далгарска, Дунда адагуудта — 5 км. радиуулар, Омулевска, Ракинво, Хийракон, Власика, Телесма, Катера, Харчевка татууруудта — сентябрин 10-һаа октябрин 25 хүрэтэр;
- б) Ехэ Чивыркуй ба Бэзымянскада — ута уруунь ба адагай наанхи зайнда 3 км. радиуулар, сентябрин 20-һаа октябрин 25 хүрэтэр;
- в) Бага Чивыркуй ба Ракитын эхидэ, мүн тэдэнэй адагай наанхи зайнда 1,5 км. радиуулар, сентябрин 1-һээ октябрин 20 хүрэтэр;
- г) Барзунскада — ута уруунь ба адагай наана 3 км. радиуулар — августын 15-һаа октябрин 25 хүрэтэр;
- д) Большая, Култунская, Абрамиха, Толбохица ба Мишхадда — ута уруунь — августын 10-һаа мундэн хүрэхэ хүрэтэр;
- е) Салэнэ ба тэрэнэй нааламуудта — ута уруунь, МНР-гэй хил хүрэтэр — августын 15-һаа ноябрин 1 хүрэтэр;
- ж) Байкалай ошон: Сэлэнгын гүйхэн уһатай газарта: Облом хушуннаа Бокрек разгэд хүрэтэр, 59 метригэ бошо бээ гүнгээгэд — августын 15-һаа октябрин 20 хүрэтэр. Колпинна, Кривач, Средняя, Голутый, Харзуд, Старая борозда, Шаманская нааламуудта, Провал тохойдо, Истокско ба Погольско тохойнуудта — августын 15-һаа ноябрин 1 хүрэтэр. Зейна барилгын гуримууды эбдэгшэд хууляар харюусалгада хабадуулагдана.

Байкалривод.

неннүүдые, «Хара гвардиян» (баруун зононуудтай / промышленна полициин) албаагаһад ба бусад ноуаа соединненнүүдые байралуула тухайда хэлэгдэнэ гэжэ тус корреспондент тэмдэглэбэ. Тэндэхин хүн зон эдэ хүлһэнэй сэрэгүүдые «Брэдлиин шэнэ сэрэгүүд» гэжэ нэрлэнэ.

США-ГЭЙ ШТАБУУДАЙ НАЧАЛЬНИГУУД АЛЫСКА ОШОХОН

Штабуудай начальнигуудай язгэдхэгдэмэл группа сэрэгэй түхээрлэнүүдые хаража шалгахын тулада сентябрин 6-да Аляска ошонь гэжэ США-гэй оборонын министр Джонсон мэдээсэбэ. Энэ группын тоодо — штабуудай начальнигуудай язгэдхэгдэмэл группын түрүүлгшэ генерал Брели, авиацин генерал Ванденберг, американска армийн штабай начальник Коллинс ба далайн-сэрэгэй хүсэгүүдэй штабай начальнигай орлошо вице-адмирал Страбл гэшэд бин гэжэ Ассошиэтед пресс агентствын корреспондент мэдээсэна.

САЛЬВАДОРТО КОМПАТИНГ ХОРИМЖОЛБО

Юнайтед Пресс агентствын корреспондентн Сан-Сальвадорһоо дамжуулан дээрлэнэ мэдэхэдэ, тэндэхи сэрэгэй хунта хадаа коммунистическэ партиин ажал-ябуулые хоримжолхо тухай прикэз гаргаба. Хуули бусдаа соносхогдон компартигай холбоотой нюурнууд 3-һаа 6 нара хүрэтэр болзорор турмэлэ хаагдаха ба штрафта оруулагдаха байна.

Сальвадорой мүнөөнэй правительствэ үнгэршэ жэлэй декабрда засгые гарта абаха үдэе үгэнэн найдууланууднаа арсажа, демократическа организацинуудай политикескэ ажал-ябууланууды хоримжолбо.

АВСТРИЙСКА ХУНГУУЛИН КАМПАНИДА АНГЛИН ХАМААРХАЛГА

Австрида болохоё байгаа парламенска хунгалтгай дашарамдуулан, английска засагаархид Австриин индустриальна томо центрүүд — Капфенберг, Гартберг, Фюрстенфельд, Клагенбург ба бусад городууд дээгүүр английска сэрэгэй авиацин «пропагандистска» нийдэлгэнүүды хэжээр хараллаа, — гэжэ «Ди Вархейт» газетэ мэдээсэбэ.

Американска бомбардировщицууд италянска хунгалтын урда тээ Италийн территория дээгүүр мүн имнэл нийдэлгэнүүды хэнэн юм гэжэ тус газетэ һануулан тэмдэглэнэ.

«МАРШАЛЛАЙ ТҮСЭБЭЙ» ХОЙШОЛОН

Италийн хойто провинцинуудта колорадска сохо бин болоод, ороһото культурануудай ургасые гэмтээн, Италийн хүдөө ажахыда айна хабтар ехэ гарза хохидол ушаруулжа байна. «Маршаллай түсэбэй» ёһоор Италида асарагдаһан хартаабхатай хамта эдэ сохонууд США-һаа ерэлсэһэн байха юм.

Ваграм Папазян Улан-Удэдэ

Московско драмын анал гастроль һаяхан Улан-Удэдэ Тус ансамблие Армьянска, ска ба Азербайджанска союз публиканыудай арадай артирам Папазян хушэбэриль.

Папазян Советскэ Союзай артистуудай нэгжэ «Нын» Өөрынгөө табин таба һайжэлые театрын сценэ дээрэ һэн байха юм. Энэ хадаа Союзһаа гадна, мүн Европ ба Африкын олохон гурьябан байна.

1928 оной мартын зо-да түрүүшынхэ Москвада Ехэ сценэ дээрэ Отеллын роль байгаа. Тэршэлэн Ленинград хангельск, Рига, Каунас, Урдакавказе, Крым, Украина бол вьетскэ Союзай бусад городо ябажа, өөрынгөө бэлиг шадаруулан байха юм. Ото Кордын рольнууды театр сценэ дээрэ 2000 дахин байгаа.

Мүнөө Сибирь ба Дальнеагорт городуудар ябаһан тургэриль тухайгаа «Лэхэйн тузда» гэжэ номойгоо ургэ болгон «СССР-эй театруудтэ һэн ном соо найруулан бэшэна.

Тус ансамбль гүрэнэй Бурят-Монгол оперо ба балетэй тус сценэ дээрэ Шекспирэй Отелло трывогые харуулаа. Мүн Удын предпритнуудай Курдун ба клубуудар ябаһан дахалаа гадна, Галууты шахта хүрэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Папазян ролдо.

Хамһабарин ажалгай фермэ

Прибайкальска аймагай Могойнон хамһабарин ажахын фермэ энэ жэлдэ 10 эхэ үдэ 94 поршоонхо абаад, хоргоёр гэжэбэ. Энэ фермэ ИБХ гахайтай юм. Мүнөө тус хадаа больница, санатори, сад, ясли гэхэ мэтэ городой хамаагаалха эмхи зурга мяхаар хангадаг юм.

Энэ жэлэй эжинһээ хойно ажахы дурсагданан эмхи нуудта 39 гахай үгэнэн байла лэй эсэс хүрэтэр үшөө 39 үгэхээр хараална.

Харюусалгата редакторлошо Б. Очир

Бурят-Монголой Гүрэнэй ветеринар зоотехническэ институт

Зоотехническэ ба ветеринар факультетуудэй нээгдэхэ тус студентнэрые абажа үрнэ һөөр. ДИРЕКТОР

СССР-эй Центральна Зоотехническэ институтын зоо ветеринар факультетуудэй нээгдэхэ тус студентнэрые абажа үрнэ һөөр.

СССР-эй Центральна Зоотехническэ институтын зоо ветеринар факультетуудэй нээгдэхэ тус студентнэрые абажа үрнэ һөөр.

Хурагшадые абаһан

Иймэ адресаар хандаха: Советская 49, школа № 1.

БУРМОНКООПТО

ба Улан-Удэ городтохи предпритнууд — оптово ба чина, горкооптор — боломж хань. Тосоной претензиууд оной сентябрин 20 хүрэтэр хань. Бурмонкооптор